

Ковальчук І. С.
*доцент кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»,
кандидат юридичних наук, доцент*

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ОБОВ'ЯЗКІВ АДВОКАТА В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Уже більше ніж півроку в нашій державі відбувається повномасштабна війна. Наші громадяни мужньо боронять суверенітет України. Задля захисту незалежності нашої держави Президентом України було введено режим воєнного стану. Даний правовий режим ввів багато обмежень не лише у буденне життя наших громадян, а й у професійну діяльність в тому числі і адвокатів.

Відповідно до статті 20 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», правовий статус та обмеження прав і свобод громадян та прав і законних інтересів юридичних осіб в умовах воєнного стану визначаються відповідно до Конституції України та цього Закону [1].

Відповідно до частини 2 статті 64 Конституції України, в умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень. Не можуть бути обмежені права і свободи, передбачені статтями 24 (рівні конституційні права), 25, 27, 28, 29, 40, 47, 51, 52, 55 (права і свободи людини і громадянина захищаються судом), 56, 57, 58, 59 (кожен має право на професійну правничу допомогу), 60, 61, 62, 63 цієї Конституції [2].

Отже, навіть під час дії правового режиму воєнного стану право громадян на кваліфіковану правову допомогу, яка надається адвокатами не обмежується. Про те слід відзначити, що надання цієї допомоги досить ускладнилося.

Основним правовим засобом отримання необхідних відомостей адвокатам при реалізації ним своїх повноважень щодо захисту чи представництва інтересів своїх клієнтів є адвокатський запит. Хоча відповідно до чинного законодавства ніяких обмежень щодо обмеження надання адвокату інформації не міститься під час дії правового режиму воєнного стану, але зі змісту частини 3 статті 34 Конституції України випливає те, що право на інформацію може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя. Тому адвокату для отримання позитивної відповіді на свій адвокатський запит потрібно наводити детальне обґрунтування у змісті самого запиту з наведенням конкретних фактів та

причин для чого йому необхідна дана інформація або окремі документи.

Ще одним питанням, яке є важливим для здійснення адвокатської діяльності, є пересування адвокатів у комендантську годину. Чинним законодавством нашої країни встановлено заборону на пересування у комендантську годину для громадян. З цього приводу слід сказати, що адвокатська спільнота знайшла вирішення цього питання спільно з військово цивільними адміністраціями. Для отримання перепустки, яка дає можливість пересування у межах комендантської години, адвокату потрібно звернутися до ради адвокатів відповідного регіону для отримання перепустки. А вже рада адвокатів централізовано звертається до військово цивільної адміністрації з проханням видати перепустки для адвокатів.

Ще одним питанням, яке необхідно розглянути, є питання здійснення захисту осіб, які підозрюються у вчиненні воєнних злочинів, таких осіб, як колаборанти та військовополонені. Надання правової допомоги такій категорії осіб викликає значне незадоволення в суспільстві серед пересічних громадян, адже наша країна перебуває в умовах повномасштабної війни. Про те слід зазначити, в першу чергу, що наша країна є правовою державою і реалізація такого права, як право на захист є невід'ємною частиною нашого законодавства. З моральної точки зору адвокату може бути тяжко захищати осіб, які підозрюються у вчиненні злочинів проти нашої держави, але повна та всебічна реалізація покладених на адвокатів функцій та повноважень унеможливить у майбутньому скасування рішення суду про притягнення винних осіб до відповідальності і виправдає тих осіб, які не причетні до вчинення військових злочинів. Адвокатам потрібно сумлінно виконувати покладені на них обов'язки кримінально-процесуальним законодавством захищаючи інтереси таких осіб.

Підсумовуючи слід відзначити, що інститут адвокатури стикнувся з низкою проблем у зв'язку з повномасштабним вторгненням країни агресора на територію нашої країни. Проте консолідована робота органів адвокатського самоврядування та самих адвокатів допомогла вирішити більшість з них.

Список використаних літератури:

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
2. Конституція України від 24.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.